

EXPERTISE KADER

In de Wod wordt gesproken van expertises die bij de beoordeling en toetsing van projectvoorstellen moeten worden betrokken. In Art 18a worden een aantal expertises met name genoemd, zonder dat deze nader worden omschreven. De CCD is van mening dat nadere omschrijving van deze expertises wenselijk is en heeft de NVDEC gevraagd om samenwerking. Een werkgroep van de NVDEC heeft een nieuwe expertisekader geformuleerd. In het CCD-DEC voorzittersoverleg van 20 april 2021 is dit expertisekader vastgesteld.

Hieronder volgt een beschrijving van de genoemde expertises en de eisen die gesteld kunnen of moeten worden aan de 'dragere' van deze deskundigheden. Met andere woorden, wanneer er is sprake van expertise op een bepaald gebied. Daarbij wordt opgemerkt dat expertises alleen op persoonlijke titel kunnen worden gedragen, immers personen kunnen alleen lid zijn van een DEC als zij onafhankelijk kunnen oordelen, dwz zonder last en ruggenspraak.

a. **Wetenschappelijke expertise**

De Wod beschrijft dit als 'expertise op wetenschapsgebieden en wetenschappelijke toepassingen met inbegrip van vervanging, vermindering en verfijning'. Beoordeling van projectvoorstellen vraagt om inhoudelijke expertise op het gebied van het onderzoeksvorstel alvorens tot een ethische afweging te kunnen komen. Onder inhoudelijke expertise verstaan wij behalve deskundigheid op het gebied van wetenschappelijke onderzoek ook expertise op de toepassingsgebieden 'onderwijs', 'forensisch' en 'wettelijk vereist onderzoek'. De wetgever noemt bij deze expertise niet alleen overzicht van het veld maar ook actuele kennis van alternatieven. Deze expertise is cruciaal voor het beoordelen van de onderzoeksvragen, methoden, belang, beperkingen, strategieën en alternatieven. Hiervoor zijn actuele kennis en ervaring op een voor het projectvorstel relevant vakgebied noodzakelijk. Projectaanvragen op verschillende vakgebieden vragen dus verschillende expertises. DEC's zullen dus afhankelijk van de aard van de projectaanvraag die voorligt, verschillende wetenschappelijke expertise nodig hebben.

- Opleiding:
  - o Tenminste masters of PhD in een relevant wetenschappelijk veld
  - o CV geeft blijk van opleiding, kennis of ervaring met betrekking tot vervanging, vermindering en verfijning van dierproeven binnen het betreffende wetenschapsveld.
- Ervaring kan blijken uit
  - o Ruime ervaring met het doen van wetenschappelijk onderzoek (met proefdieren) in een voor de beoordeling relevant vakgebied
  - o Leidinggeven aan een onderzoeksgroep
  - o Behoorlijke publicatierecord in het betreffende vakgebied
  - o Andere aanwijzingen voor vakinhoudelijke expertise in het veld zoals:
    - Deelname aan beoordelingslichamen (wetenschap cie's, vakverenigingen, funding bodies)
    - Werkzaamheden als referee van ISC tijdschriften

- Uitnodigingen voor/deelname aan (inter)nationale wetenschappelijke congressen
- Organiseren vakinhoudelijke congressen/symposia
- Geven van academisch onderwijs op relevante vakgebieden
- lidmaatschap van wetenschappelijke verenigingen

b. Ontwerp van proeven en methodologie

De expertise 'Ontwerp van proeven, in voorkomend geval met inbegrip van statistische aspecten' (Wod) is noodzakelijk voor de beoordeling van optimaal ontwerp van de dierproef in relatie tot de vraagstelling (o.a. haalbaarheid) en afweging van alternatieven (3V's).

Noodzakelijk zijn actuele kennis en ervaring

- Opleiding:
  - Ten minste masters of PhD in een relevant wetenschappelijk veld met aantoonbare aandacht in het curriculum voor methodologie en statistiek
  - Postacademische trainingen/cursussen in methodologie en statistiek
- Ervaring kan blijken uit
  - Ruime ervaring met het ontwerpen van proeven in het relevante wetenschappelijke domeinen
  - Ruime ervaring met analyse van onderzoeksresultaten in relevante wetenschappelijke domeinen
  - Ervaring met en actuele kennis van relevante statistische methoden en analysetechnieken

Bovenstaande ervaring kan blijken uit

  - Wetenschappelijke publicaties
  - Adviesrol bij het ontwerp van dierproeven en analyse van resultaten in een academische setting
  - Deelname aan beoordelingslichamen (wetenschapcie's, vakverenigingen, funding bodies)
  - Werkzaamheden als referee van ISC tijdschriften
  - Bijdragen en deelname aan (inter)nationale wetenschappelijke congressen/symposia
  - Geven van academisch onderwijs op het gebied van methodologie en statistiek
- Lidmaatschap wetenschappelijke verenigingen

c. Proefdiergeneeskunde

Expertise op het gebied van 'proefdiergeneeskundige praktijk, dan wel, in voorkomend geval diergeneeskundige praktijk mbt wilde dieren' (Wod) is onder meer van belang voor het inschatten van gezondheidsrisico's en aantasting van gezondheid van de proefdieren en het optimaliseren van maatregelen om deze risico's aantasting te minimaliseren. Dit vereist kennis van en inzicht in de gezondheidsstatus van individuele dieren en dierenbestanden, chirurgische praktijk en anesthesie/pijnbestrijding, diagnostische technieken, (infectie) ziekten, farmacotherapie en kennis van diergeneesmiddelen en preventieve geneeskunde van betreffende species en van de gevolgen van de experimentele procedures waaraan proefdieren worden blootgesteld (3V's, ongerief, haalbaarheid).

Noodzakelijk zijn actuele kennis en ervaring relevant voor het werkgebied van de DEC.

- Opleiding:
    - o Dierenartsdiploma
    - o Certificaat cursus proefdierkunde (in NL of FELASA geaccrediteerd);
    - o Overige aanvullende opleidingen en kwalificaties hebben sterk de voorkeur voor dierenartsen, zoals voormalig proefdierdeskundige (NL), FELASA D en diverse postkwalificatie opleidingen in andere lidstaten (1-4 jaar); ESLAV summer schools, LabVet Europe, VetCEE proefdiergeneeskunde, ECLAM diploma proefdiergeneeskunde (Europees specialisme).
    - o Andere, aantoonbaar relevante opleiding (bijv. voormalig proefdierdeskundige, proefdierpatholoog) met aantoonbare aandacht voor proefdiergeneeskundige aspecten
  - Kennis en ervaring kan blijken uit:
    - o Ervaring m.b.t. proefdieren/dierproeven in relevante werkomgevingen (zoals universiteit, CRO, hoger onderwijs, innovatief bedrijfsleven, wildlife onderzoek) passend bij het werkgebied van de DEC
    - o Kennis van relevante wettelijke kaders, i.h.b. de Wod en overige veterinaire regelgeving waar van toepassing
    - o Diersoortspecifieke kennis van kwaliteit van de dieren, hun voortplanting en houderij, hun welzijn, ziektekunde en tekenen van ziekte of aangetast welzijn en verantwoorde dodingsmethoden;
    - o Experimentele technieken bij de relevante diersoorten, zoals toedienings- en afnametechnieken, fysiologische metingen, veelgebruikte experimentele modellen en hun impact op dierenwelzijn;
- Bovenstaande kennis en ervaring kan blijken uit:
- Recente relevante werkzaamheden
  - Wetenschappelijke publicaties
  - Adviesrol in wetenschappelijke setting
  - Bijdragen en deelname aan (inter)nationale wetenschappelijke congressen/symposia en cursussen
- Lidmaatschap van vakverenigingen

d. Houden en verzorgen van proefdieren

De expertise 'Houden en verzorgen van proefdieren' vraagt om specifieke kennis van en ervaring met de voor de aangevraagde dierproeven relevante species (verzorging, voeding, huisvesting, omgeving). De expertise is belangrijk voor het beperken van de inbreuk op reguliere verzorging van de proefdieren (signalering, 3V's)

Noodzakelijk zijn actuele kennis en ervaring

- Opleiding
  - o Biotechnische opleiding (HBO)
  - o Academische opleiding in een biologische of biomedische richting met aantoonbare aandacht voor proefdierkunde aspecten bijv. Certificaat cursus proefdierkunde (NL of FELASA)
  - o Voormalige opleiding tot 'proefdierdeskundige'

- Actuele kennis van en ervaring met *best practices* voor het houden en verzorgen van proefdieren, ervaring met de werkvloer
- Kennis en ervaring kan blijken uit:
  - Inzicht in de interactie tussen eisen van 'houden en verzorgen' versus 'de eisen van de dierproeven'
  - Leiding geven aan, of opleiden van, erkende dierverzorgers/biotechnici (Wod)
  - Kennis van en ervaring met systematisch monitoren van dierenwelzijn en normaal/afwijkend verschijning en gedrag van relevante diersoorten
  - Bijdragen en deelname aan (inter)nationale congressen/symposia/nascholing
  - Inzicht in en ervaring met het optimaliseren van dierenwelzijn (maatregelen)
  - Kennis van en ervaring met de noden van de betreffende dieren
- Lidmaatschap van vakverenigingen

e. Ethiek

Deze expertise is van belang voor het bewaken van het ethisch discours bij de behandeling van projectaanvragen, voor het bevragen van de belangen van alle betrokken partijen waarvan de belangen in het geding zijn dan wel gediend worden en voor het structureren van de afweging van die belangen.

Noodzakelijk zijn kennis en kunde en ervaring

- Opleidingseisen
  - Academische opleiding in filosofie, theologie of rechten met specialisatie in ethiek of een andere relevante wetenschappelijke opleiding of een PhD met nadrukkelijk aantoonbare aandacht voor bioethiek in het curriculum.
  - Postacademisch onderwijs op het gebied van bioethiek
- Kennis en ervaring kan blijken uit:
  - Ervaring met toegepaste ethiek in de context van relevant wetenschappelijk onderzoek
  - Publicaties, voordrachten en rapporten over (dier)ethische vraagstukken
  - Deelname aan beoordelingslichamen voor onderzoek bij dieren /mensen
  - Uitnodigingen voor en deelname aan (inter)nationale congressen/symposia op het expertise gebied
  - Actuele kennis van gedragscodes mbt bioethiek en wetenschappelijke integriteit
  - Geven van academisch onderwijs over bioethiek
- Lidmaatschap van vakverenigingen

f. Proefdieren en hun bescherming

Deze expertise veronderstelt een focus op de belangen van proefdieren en optimale bescherming van die belangen. Zij is van belang voor het benoemen van mogelijke schade aan dierenbelangen en de weging daarvan.

Noodzakelijk zijn kennis, inzicht en ervaring

- Opleiding
  - Voldoende voor het voeren van een inhoudelijk debat op academisch niveau
- Kennis en ervaring kan blijken uit:
  - Ervaring in het behartigen van het belang van het dier in wetenschappelijke en maatschappelijke context

- Kennis van relevante species, hun kwetsbaarheden en noden
  - Kennis van dierenwelzijn en van welzijnsaantasting
  - Inzicht in de research omgeving waarin dierproeven worden uitgevoerd
  - Inzicht in gevolgen van procedures (aantasting integriteit en welzijn)
  - Uitnodiging, bijdragen en deelname aan symposia, congressen, publieksactiviteiten
- Lidmaatschap van vakverenigingen